

Ще раз про осушувальну систему

У публікації «З історії меліорації земель в районі», яка була надрукована 29 вересня 2010 року, я відтворив етапи її здійснення в просторі і часі. І хоч дотепер нерідко лунають висловлювання, що у зв'язку з проведенням у таких масштабах осушувальних робіт виникли проблеми з кліматом і переосушенням земель, я стверджую, що якби на цей час не було осушувальної мережі, то нині була б під водою щонайменше третина сільськогосподарських угідь через затяжні дощі, які, зокрема, пройшли цієї осені. На сьогодні магістральні канали переповнені водою й інтенсивно поповнюють запаси води у річці Случ. Звичайно, із збудованого колись багато втрачено, це в першу чергу оглядові і регулюючі колодезяі на дренажних системах та й непоодинокі трубчасті переїзди зникли завдяки зграбущим рукам наших земляків.

цював Гарнага Василь Васильович, родом з Черкащини.

Ще у 1963 році тодішній керівник ЛМС Новак А. І. запросив на роботу з Клеванської ЛМС Новак Галину Павлівну, свою землячку, яка обіймала посаду інженера по культуртехніці і я, працюючи землевпорядником в управлінні сільського господарства, в складі комісії приймав в експлуатацію новоосвоєні землі. Вона пропрацювала в ПМК і ЛМС до виходу на пенсію у 1991 році і знає майже все про їх діяльність.

Ще один із керівників, який пропрацював усе життя в меліорації, - Тарасюк Василь Стахович, родом із с. Антонівка. Він був виконробом і досконало знав свою справу, допомагав багатьом, в тому числі й мені в спорудженні житла. Його син Василь уже багато років працює заступником голови міської ради.

Серед механізаторів ПМК-172 найбільше працівників було з Кам'янки і Березного, але багатьох довозили автотранспортом з інших сіл. Тут необхідно відзначити, що механізатори, які виконували роботи по осушенню, екскаваторники, бульдозеристи, трактористи на корчувальних машинах, зайняті на розорюванні цілини і її окультуренні, - це люди особливого складу характеру, адже часто доводилось працювати в болотах, як правило, в гумових чоботях. Іноді в топких болотах екскаватори необхідно було розміщувати на слайнях, це 6-8 пар колод, які сам екскаватор перекладав собі під гусениці, щоб не провалитись. Як правило, люди були відірвані від сімей, нерідко проживали в пересувних вагончиках, де не тільки ночували, а й варили собі їсти. По-різному був облаштований їх побут, але це були люди справді закохані

у свою роботу. Можна сказати, одержимі нею. Серед них були ті, які показували стабільно високі виробничі показники. Їх усіх важко пригадати, але найвідоміших - необхідно. Це, в першу чергу, Гайдук Василь, якому було присвоєно звання заслуженого меліоратора України. Він працював бульдозеристом в парі з Григорчуком Анатолієм. Гречка Ігор - кращий екскаваторник на ТЕ-3М, Лазутчик Григорій - машиніст багатоварштового екскаватора-дреноукладчика, Драганчук Василь був бригадиром тракторної бригади, потім працював трактористом на К-700, а насамкінець управляв автокраном, Воробей Клим - відомий колись екскаваторник ТЕ-3М.

У 1972 році Березнівській ПМК-172 за підсумками роботи було присвоєно перше місце в СРСР з врученням Перехідного червоного прапора Міністерства меліорації СРСР і ЦК профспілки СРСР. В тому ж році на межі Березнівського і Костопільського районів споруджено пам'ятник в честь закладки мільйонного гектара гончарного дренажу в Україні.

У 1973 році Михайлюкова В. С. було обрано головою Березнівського райвиконкому, а на його місце призначено Гуменюка Ярослава Миколайовича, нашого земляка, який згодом пішов на підвищення в м. Рівне. Його змінив у 1979 році Каменчук Леонід Іванович, а головним інженером був Мельник Віктор Юрійович (фото праворуч). Та коли Каменчука Л. І. у вересні 1983 року знову забрали у райвиконком, Мельник В. Ю. зайняв посаду начальника і пробув на ній аж до жовтня 2016 року, тобто пропрацював 36 років. За підсумками одинадцяти п'ятиріччя його було відзначено медаллю «За трудову доблесть». Правда, по-

чинаючи з 1991 року, ПМК-172 вже не займалась меліоративними роботами.

Це підприємство проіснувало в області найдовше не тільки тому, що мало хорошу матеріально-технічну базу, але й завдяки сумлінному ставленню до збереження техніки і майна його начальника Мельника В. Ю. Останні роки діяльність підприємства зводилась до надання послуг автокраном, бульдозером та перевезення вантажним автомобілем і здачею в оренду приміщень для здійснення підприємницької діяльності.

Можна було б детальніше зупинитись на діяльності кожного із згаданих осіб, вони, звичайно, цього заслуговують. Хоча зазначити, що наша ПМК-172 стала, так би мовити, кузницею керівних кадрів району, а Гуменюк Я. М. і Каменчук Л. І. певний час очолювали обласні управління.

Щодо меліорації земель, то вона не обмежувалась осушенням охоплених територій, майже кожним проектом передбачалось двостороннє регулювання водного режиму ґрунтів, завдяки якому можна було утримувати воду в каналах та міжканальних площах з допомогою шлюзування.

У верхів'ях осушувальних систем і на самих осушувальних землях були збудовані акумулюючі водосховища біля сіл Балашівка (площею 25 га), Князівка (170 га), Зірне і Кам'янка (70 га), вище Грушівки (понад 30 га), Друхів і Яцьковичі, інших сел менш об'ємні, які до цього часу збереглися і дають можливість поліпшувати водно-повітряний баланс прилеглих територій.

Не вина проєктувальників і меліораторів в тому, що більшість шлюзів - регуляторів та інших об'єктів недовізі була пошкоджена і виведена з ладу, а ті, що збереглися, не використовуються за призначенням тими людьми, які використовували і використовують донині осушені землі. На жаль, нинішня влада чомусь не дуже піклується про людей, які працюють на землі. Однак, хоч як би там не було, але ще збереглась невелика служба, яка опікується основними каналами. Здається, в 1999 році було прийнято на державному рівні рішення про передачу цих мереж на баланс сільських рад, але в нашому і деяких інших районах місцеві адміністрації цього не допустили і значна частина меліоративних споруд перебуває у підпорядкуванні держави, отож продовжує функціонувати. Звичайно, вічного немає нічого, але ті роботи на землі, що були проведені в останні 40 років існування радянської влади, ще довго позитивно впливатимуть на стан цих земель.

Микола АВАКУМОВ,
пенсіонер, м. Березне.

Найбільші обсяги робіт у нас в районі були виконані Березнівською ПМК-172, хоча в них брали участь також інші структурні підрозділи тресту «Поліссяводбуд». У другій половині 90-років і далі наша ПМК-172 займалась також будівництвом житлових будинків та інших об'єктів. Це було викликано тим, що об'єми осушувальних робіт згасали, а техніка і людські ресурси були та й потреба в житлових і соціальних приміщеннях зростала.

Березнівська ПМК-172 була заснована в 1963 році не як будівельна організація, а як лукомеліоративна станція, що займалась освоєнням осушених земель, а саме: розкорчовуванням чагарників і дрібнолісся, зрізуванням купин, розорюванням цілини і її окультуренням.

Спочатку садиба ЛМС була в с. Кам'янка, бо там на той час з десяток років розміщувалася державна сортодільниця по вирощуванню сільськогосподарських культур на глибоких осушених торфовищах, вона вивчала можливість вирощування їх на осушених торфових ґрунтах.

Першим начальником нашої ЛМС був Новак Анатолій, родом з Полтавщини, головним інженером працював його земляк Ігнатенко Володимир. Саме

вони збудували базу, на якій після переселення в Березне була розміщена перша в області дільниця по експлуатації осушувальних систем, яку опісля перемістили в Костопіль уже як управління по експлуатації осушувальних систем. Приміщення колишньої ЛМС були передані під житло, в першу чергу працівникам системи меліорації.

У Березному садиба розмістилася за межами селища, в промисловій зоні, з лівого боку автодороги, що вела з Березного в Рівне. Спочатку було збудовано реммастерню, складські приміщення, заправку, а потім звели контору, гуртожиток, гаражі, ще одну майстерню по ремонту екскаваторів. Загальна площа бази складала 5 га.

Новака А. І. замінив у 1969 році Михайлюков В. С. (на фото зліва), який до того працював в управлінні сільського господарства агрономом-насіневодом і агрономом-меліоратором.

Він росіянин за національністю, уродженець Білгородської області, закінчив Уманський сільськогосподарський інститут у 1961 році і вибрав для місця роботи Рівненську область. Саме при ньому була в основному збудована садиба ПМК-172. Тоді головним інженером пра-